

Fogn-, Ombo- og Sjernarøy
oppvekstsenter

Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø

Alle elevar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring, jf. oppl. § 9a-1

Innleiing

Fogn- Ombo- og Sjernarøy oppvekstsenter har nulltoleranse mot mobbing, vald, diskriminering og trakassering, men også mot mindre alvorlege krenkingar. Dette er eit sentralt oppdrag og ansvar for skulen.

Arbeidet med skolemiljøet omfattar både det fysiske og det psykososiale miljøet og vi arbeider dagleg for å førebyggje og hindre at elevar opplever å bli krenka. Vi jobbar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø for elevane.

Stavanger kommune har i rundskriv 12.08.2020 sett fast prosedyrar og rutinar knytt til arbeidet med elevane sitt skulemiljø. Rundskrivet byggjer på lovkravet i opplæringslova kapittel 9A. Denne handlingsplanen er utarbeida i tråd med desse dokumenta.

Alle planar, tiltak og handlingar skal ha fokus på barnet sitt beste som grunnleggjande omsyn, jf. artikkel 3 i barnekonvensjonen.

Det er ein føresetnad at alle tilsette, elevar og føresette kjenner skulen sin handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø. Planen skal årleg handsamast og evaluerast i elevråd, SU/SMU og i personalmøte.

Denne planen inneheld ein oversikt over arbeidet på oppvekstsentera som skal bidra til å sikre elevane eit trygt og godt skulemiljø på oppvekstsentera. Her finn du skulen sine skriftlege rutinar for førebygging, samt korleis skulen handterer situasjonen når det blir avdekka at ein elev blir krenka og ikkje har det trygt og godt på skulen.

Leiinga, elevrådet og skulemiljøutvalet jobbar saman for å fremje dette arbeidet.

Alice Hetland

Assisterande rektor

Hanna Skartveit

Assisterande rektor

Hilde Folkvord Juul

Verksemdsleiar, Fogn-, Ombo- og Sjernarøy oppvekstsenter

Innhald i handlingsplanen

1. Lovgrunnlaget
2. Definisjon av ulike omgrep
  - a. Krenking
  - b. «Trygt og godt» skulemiljø
  - c. Sårbare elevar
  - d. Nulltoleranse mot mobbing
3. Førebyggjande tiltak på oppvekstsentera
4. Rutinar for kommunikasjon og informasjon
5. Varslingsplikt
6. Rutine for skjerpa aktivitetsplikt overfor særskilt sårbare elevar
7. Informasjonsflyt ved overgangar
  - overgang barnehage - skule
  - overgang barneskule - ungdomsskule
8. Rutinar knytt til delpliktene i § 9 A-4
9. Oppfølging av brukarundersøkingar
10. Rutine for undersøking i saker etter § 9 A-4
11. Sanksjonar og konsekvensar
12. Forventning til vaksenrolla, verdiar, elevsyn
13. Evaluering av handlingsplanen

1. Lovgrunnlaget

Opplæringslova kapittel 9A handlar ikkje først og fremst om mobbing, men eleven si individuelle oppfatning av om han/ho har det trygt og godt på skulen.

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitelet

Kapitelet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitelet gjeld òg for elevar som deltek på leksehjelp og i skolefritidsordninga, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitelet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak, sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka

e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen (munnleg eller skriftleg) etter at saka er teken opp med rektor.

2. Definisjon av ulike omgrep

Krenking

Med krenking meinast negativ handling mot andre personar som blir opplevd som nedlatande, sårande, fornærmande eller som uthenging.

Kjenneteikn for krenking er ord og/eller handlingar som vekker negative kjensler i mottakaren.

Maktmisbruk er også å krenke ein annan, til dømes ironi, sarkasme, latterleggjering, baksnakking, manipulering, vald og rasisme

Krenking kan vere bevisste eller ubevisste negative handlingar.

«Trygt og godt» skulemiljø

Med “trygt og godt” meiner vi at elevane opplever å ikkje bli krenka på skulen. Det er eit mål at alle skal kjenne seg trygge og at alle er greie og tar omsyn til kvarandre sjølv om ein ikkje er bestevenner.

Sårbare elevar

Sårbarheit handlar om å vere utsett, om å stå i fare i motsetnad til å vere beskytta. Det er utfordrande å finne ein definisjon på sårbare barn, men Anthony og Coler (1987) definerer sårbarheit som det motsette av resiliens. Dersom vi bruker denne definisjonen kan vi seie at sårbare barn er dei som viser eit mønster av negativ tilpassing når omgjevnadane blir opplevd belastande. Sårbarheita kan ha mange uttrykk, både utagerande åtferd eller at nokre elevar lukker seg.

Dei sårbare barna må sjåast i forhold til risikofaktorar som, mellom anna kan bestå av:

- Dårlig eller mangelfull foreldrepraksis
- Psykisk sjuke foreldre

- Låg sosioøkonomisk status
- Utfordring i å etablere og bli i stabile vennsksapsrelasjonar
- Dei som er utsett for krenking og mobbing
- Fleirspråklege barn
- Mangel på sosial støtte eller nettverk

Desse faktorane kan bli forsterka dersom skulen ikkje legg til rette for eit godt og trygt læringsmiljø. Dersom skulen er ein arena for meistring der barna er trygge og trivest, kan skulen hjelpe med å redusere sårbarheita.

Covid-19

Dersom skulane kjem på rødt nivå i forhold til smittevern, skal sårbare barn følgjast ekstra tett opp.

- Jamleg kontakt med heimen
- Dersom eleven ikkje møter opp til avtalt tid for undervisning, skal lærar følge opp dette
- Jamlege samtalar med eleven

[Nulltoleranse mot mobbing](#)

Skolene har nulltoleranse mot krenkingar. Døme på krenkingar er mobbing, vald, diskriminering og trakassering, men gjeld også for mindre alvorlege krenkingar. Verken direkte handlingar som hatytringar, eller meir indirekte krenkingar som utestenging, isolering og baksnakking, skal tolast.

3. Førebyggjande tiltak

<p>Trygg og god klasseleing</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alle tilsette er autoritative vaksne, følger opp reglar og har eit felles ansvar for elevane våre. • Kvar morgon helsar me på elevane i døra inn til klasserommet. Alle dagar skal starta med eit positivt møte mellom lærar og alle elev, td. augekontakt, helse god morgon og seie namnet til eleven. Dette er med på å starte dagen på ein roleg måte og unngå støy ved oppstart. I tillegg får ein informasjon om «kor eleven er» og kan legge til rette og følgje opp utover dagen.
<p>God relasjon til alle elevar:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dei tilsette skal ha eit positivt elevsyn og sørgje for å ha ein god relasjon/dialog med alle elevar. • Lærarane er tett på og følger opp elevane i timar og i friminutt • Det blir gjennomført samtalar med elevane umiddelbart etter ei hending.

Friminutta:	<ul style="list-style-type: none"> • Dei som er vakt, er ute i tide og har på vest. • Vakta skal følgje godt med og stanse uønska aktivitet. • Vakta skal setje i gang aktivitet dersom det er behov.
Miljøtiltak på skulen	<ul style="list-style-type: none"> • Elevråd og kontaktlærer for elevråd har eit særskilt ansvar for aktivitetar i friminutta som skal byggje på vår erfaring frå Trivselsleiarprogrammet. • Klassane bruker min 1 time kvar veke på arbeid med klassemiljøet.
STOPP- regelen	<ul style="list-style-type: none"> • Alle elevar skal kjenne til STOPP-regelen, respektere og bruke den.
Seie i frå	<ul style="list-style-type: none"> • Alle elevar skal seie ifrå til ein vaksen når dei blir krenka. Den vaksne skal lytte på barnet og handtere meldinga etter rutinane i kap x.
Samarbeid heim-skule	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid heim – skule er viktig i arbeidet med læringsmiljøet på skulen. • Foreldre er ein ressurs og vi inkluderer dei i skulemiljøet. Vi møter dei med tillit og respekt.
Brukerundersøkingar	<ul style="list-style-type: none"> • Elevundersøkinga • Skuleveg undersøkinga • Andre undersøkingar på klassenivå, td sosiogram.

Kvart oppvekstsenter har eit eige årshjul for trivselsfremmande tiltak som ligg ved handlingsplanen.

4. Rutinar for kommunikasjon og informasjon

Skulen har plikt til å informere elevar og foreldre om retten til eit trygt og godt skulemiljø, aktivitetsplikta og høve til å melde saka til Fylkesmannen.

Når	Kva
På første foreldremøte om hausten	Informasjon om retten til eit trygt og godt skulemiljø og handlingsplanen.

Handlingsplanen er gjort kjent for foreldra	Handlingsplan ligg tilgjengeleg på heimesida. Handlingsplanen kan omsetjast til fleire språk. Ved behov nyttar vi tolk.
I konkrete hendingar	Vi tar kontakt med føresette ved episodar og hendingar på skulen. Vi gir informasjon om og bruker tiltaksplanen.
Klasseforeldremøte ved behov	Ved behov har vi temamøte i klassen om klassemiljøet.

5. Varslingsplikta

Alle som arbeidar på skulen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø.

Rektor skal varsle skoleeiger i alvorlege tilfelle.

Dersom ein tilsett opplever at ein kollega krenkar elevane, har dei plikt til å varsle rektor. Denne plikta er skjerpa. Då skal rektor varslast med ein gong.

Hendinga/forholdet skal straks meldast til skuleeigar.

Dersom det er skulen si leiing/rektor som krenkar elevar, skal den som får kjennskap til dette, melde frå til skuleeigar. Teieplikta er ikkje til hinder.

6. Rutine for skjerpa aktivitetsplikt overfor særskilt sårbare elevar

Skolen har eit skjerpa ansvar for å ta i vare elevar som er særskilt sårbare. Desse elevane er i risiko for å bli utsett for mobbing og andre krenkingar.

Eleven sin sårbarheit vil få konsekvensar for kva som er eigna tiltak. Eit godt læringsmiljø beskyttar mot auka sårbarheit. Sjå meir <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/skolemiljotiltak-felleskap-og-miljo/#sosial-kompetanse>

7. Informasjonsflyt ved overgangar

7.1 Overgang mellom barnehage og skule

Mål: Barnehage og skule har etablerte rutinar som gjer overgangane trygge for gruppa og kvar einskild.

Når	Kva	Ansvarleg
November/desember	Innskriving Elevar som skal byrja i 1. klasse, har innskriving eit halvt år før skulestart.	rektor
November/desember	Infoskriv om SFO og søknadsprosedyre blir lagt ut på heimesida og sendt til komande førsteklassingar samt til elevar på 1.-4. trinn.	rektor
Mai/juni	Førskuledagar Elevane får møte skulen, læraren og klassen. Samtidig er det eit eige møte med foreldra for å gi informasjon om skulestart og kva som blir forventa.	rektor, kontaktlærer og pedagogisk leiar
Mai/juni	Overgangsmøte mellom pedagogiske leiarar og kontaktlærarar. Føresette, skulehelsetenesta og PPT kan delta i særskilte høve.	Kontaktlærer og pedagogisk leiar

7.2 Overgang barneskule- ungdomsskule

Mål: Skulane i Finnøy har etablerte rutinar som gjer overgangane trygge for gruppa og kvar einskild.

Når	Kva	Ansvarleg
Oktober	7.klasse-elevane frå dei andre øyane blir invitert til Finnøy for eit første «bli kjent»- opplegg i samla flokk. Opplegget kan gjerne vera ute i friluft.	Kontaktlærarane for 7. klasse ved Finnøy sentralskule
Januar	I samband med KOM-prosjektet kjem alle 7.-	Ansvarleg for KOM-prosjektet

	klasse-elevane saman til felles samling.	
Mars	I samband med KOM-prosjektet kjem alle 7.-klasseelevane saman til felles samling ei heil veke. Samlinga er på sentralskulen. Å bli kjent med skulen er også ein del av prosjektet.	Ansvarleg for KOM-prosjektet
April	Kontaktlærarane for 7.-klassane på øyane blir invitert til eit møte om overgangen til komande skuleår. Her kan ein utveksla erfaringar, samt koma med synspunkt for fordelinga av elevar til A og B-klassen.	Rektor og inspektør ved Finnøy sentralskule
Mai	Elevane på øyane for informasjon om val av framandspråk, samt norsk- og engelsk-fordjuping.	Rådgjevar/sosiallærer
Juni	Treff på dei andre øyane der Fogn har oppgåva for den eine klassen, og Ombo og Sjernarøy vekslar om oppgåva for den andre klassen. Klassedelinga må no vera klar.	Kontaktlærer og rektor på oppvekstsentera
Juni	Samla foreldremøte der dei nye kontaktlærarane presenterer seg og informasjon blir gitt til alle foreldre/føresette for dei nye 8.-klassingane. Her skal det veljast klassekontaktar for komande skuleår.	Rektor ved Finnøy sentralskule
Mai/juni	Overføringsmøte for elevar med særskilte behov.	Rektor på avgjevarøya.

	Involverte foreldre blir med på møta. Rektor frå «avgjevarøya» inviterer til møte, og komande kontaktlærer/spes.lærer frå Finnøy sentralskule møter.	
Juni	Finnøy sentralskule får tilsendt ein liten CV (portfolio) frå kvar einskild elev. Denne er utgangspunktet for ein snarleg elevsamtale dei første vekene etter skulestart om hausten.	Kontaktlærer for 7. klasse

God skulestart Vi jobbar for at skulestart skal vera eit positivt møte med skulen og gi alle elevane ei god oppleving. Det er særst viktig med ein godt planlagt start på skuleåret.

Døme på tiltak:

- Skulen startar året med ei samling der ALLE får ei kjensle av fellesskap og at dei er velkomne inn i fellesskapet. Rektor og dei tilsette har ansvar for samlinga.
- Fadderordning for 1. klasse den første tida.
- Før første time står læraren i døra og handhelsar på kvar einskilde elev med namn.
- Pultane må stå klare med namn, evt. klassekart. Namn på knaggar og hyller.
- Elevane får timeplan/vekeplan.
- Sommarprat, gode og mindre gode minner frå førre skuleår, forventningar til det nye skuleåret.
- Elevane skal raskt bli kjent med lærarane som skal jobbe med klassen.

8. Rutinar knytt til delpliktene i § 9 A-4

Delpliktene i § 9A-4	Kva	Ansvar
Følje med	Alle tilsette skal aktivt følge med om elevane har det trygt og godt på skulen.	Alle tilsette
	Alle tilsette skal følge med og aktivt observere korleis elevane har det, både kvar for seg og dei	Alle tilsette

	imellom.	
	Alle tilsette skal vere særskilt merksame på sårbare barn.	Alle tilsette
Gripe inn	Alle tilsette har plikt til å gripe inn ved krenkingar.	Alle tilsette
	Den tilsette har ikkje plikt til å utsetje seg sjølv for fare.	Alle tilsette
	Fysisk makt eller krenking av elevar er ikkje tillat, med unntak av naudrett og naudverjesituasjonar	Alle tilsette
Varsle	Alle tilsette har plikt til å varsle rektor ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt.	Alle tilsette
	Alle tilsette har plikt til å varsle rektor dersom ein elev blir krenka av vaksne	Alle tilsette
	Rektor skal varsle skuleeigar ved alvorlege situasjonar mellom elevar.	rektor
	Rektor skal varsle skuleeigar dersom ein vaksen krenkar ein elev.	rektor
Undersøkje	Ved mistanke eller kjennskap til at ein elev ikkje har det trygt og godt, skal skulen undersøkje eleven sitt skulemiljø.	lærer og rektor
	Skulen skal alltid undersøkje dersom foreldra eller eleven sjølv melder i frå.	lærer og rektor
	Undersøkingar kan vere observasjon, kartleggingar, samtalar m.m.	lærer
	Skulen skal alltid høyre dei barna som er involvert.	tilsette og rektor
Tiltak	Det skal settast inn tiltak som er eigna til å rette opp og sikre eleven eit trygt og godt skulemiljø	rektor
	det skal settast iverk tiltak både når eleven sjølv og/eller foreldra melder i frå.	rektor
	Aktivitesplanen skal vere skriftleg.	rektor
	Eleven skal alltid høyrast i saka	
	Rektor skal informere foreldra om tiltaksplanen.	rektor
	Tiltaka gjeld uavhengig av årsak, eller forhold som gjeld fritid og/eller heime.	

9. Oppfølging av brukarundersøkingar

Oppvekstsentera gjennomfører årleg undersøkingar for å avdekke mobbing og krenkande åtferd.

Vi gjennomfører følgande undersøkingar:

Elevundersøkinga, Utdanningsdirektoratet:

Blir gjennomført årleg i perioden oktober –desember.

Ansvar rektor/administrasjon

Resultat frå elevundersøkinga blir lagt fram og drøfta i elevråd, i personalmøte og i SU og SMU så snart resultatet er klart. Resultatet skal samanliknast til resultat frå tidlegare år og det skal vurderast om det er område som krev tiltak.

Foreldreundersøkinga, Utdanningsdirektoratet:

Blir gjennomført årleg i perioden oktober –desember.

Ansvar rektor/administrasjon

Resultat frå foreldreundersøkinga blir lagt fram og drøfta i FAU, i personalmøte og i SU og SMU så snart resultatet er klart. Resultatet skal samanliknast til resultat frå tidlegare år og det skal vurderast om det er område som krev tiltak.

Lærarundersøkinga, Utdanningsdirektoratet:

Blir gjennomført kvart 3. år. Ansvar rektor/administrasjon

Skuleveg-undersøkinga

Blir gjennomført i november eller januar kvart år. Ansvar: elevråd + elevrådskontakt

10. Sanksjonar og konsekvensar

Oppvekstsenteret nyttar ikkje andre sanksjonar og konsekvensar enn det som er fastsett i ordensreglementet.

Tett og regelmessig kontakt med heimen. Skulen tar raskt kontakt med heimen når ein elev ikkje har det greitt. Vi samarbeider om ein ev. aktivitetsplan.

Bytte skule for mobbar.

11. Forventning til vaksenrolla, verdiar, elevsyn

Positivt elevsyn betyr at vi møter elevane med respekt, vi ser den enkelte elev, lyttar til dei og tar dei på alvor, viser omsorg og legg til rette opplæringa ut frå forutsetninga til den enkelte elev. Vi har tru på at elevane har lyst til å lukkast.

Autoritative vaksne. Elevane møter den same grunnhaldninga hos alle vaksne. Den autoritative vaksne er ein tydeleg og trygg vaksen som har god relasjon til alle elevar. Vaksenrolla er ein kombinasjon av støtte og kontroll.

Vaksne er tydelege klasseleiararar. Lærar byggjer eit godt klasse- og læringsmiljø ved å møte elevane med respekt og arbeider aktivt med relasjonar. Ein god klasseleiar har kunnskap om elevane sine føresetnader og nivå. Ein god klasseleiar løysar konflikhtar raskt.

Læraren inntar alle arenaer på skulen før elevane. Alle vaksne skal vere på plass når ny time startar. Dei som er vakt ute i friminuttet, skal vere ute før elevane kjem ut.

Tydeleg og sikker klasseleiing er ein føresetnad for å lykkast med å trygge elevgruppa og leggja til rette for eit godt læringsmiljø. Det skal vera ein plan for alle timar, med tydeleg innleiing og avslutning. Elevane skal forstå kva som er læringsmål for timen og perioden.

Tydelege reglar som alle kjenner:

- ★ **Ordensreglane** blir gjennomgått i klassane ved oppstart av nytt skuleår, samt etter juleferien. Alle elevar skal kjenne til ordensreglane og kva sanksjonar som gjeld når reglane blir brote.
- ★ **Klassereglar.** Etter gjennomgang av ordensreglane, skal klassane lage sine egne reglar for korleis dei vil ha det i klassen og klasserommet.

14. Evaluering av handlingsplanen

Handlingsplanen skal evaluerast årleg/tidleg haust i personalgruppa, i elevråd og i SU.